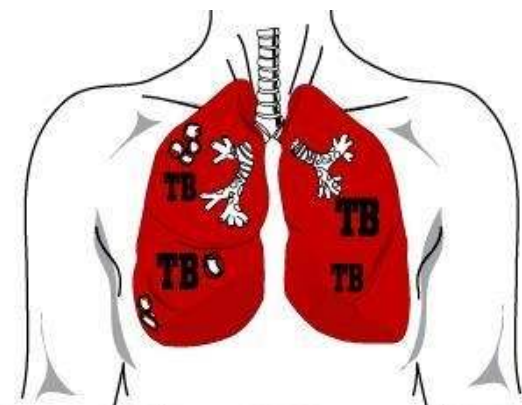

KOVO 24-OJI – TARPTAUTINĖ TUBERKULIOZĖS DIENA

Parengė
Visuomenės sveikatos specialistė
Monika Lavickienė

Tuberkuliozė

Kvėpavimo organų tuberkuliozė (TB) tai infekcinė liga, kurią sukelia tuberkuliozės mikobakterija (TM) (*Mycobacterium tuberculosis*), plintanti per orą su dalelėmis. Pagrindinis TM šaltinis yra žmogus, sergantis atvira plaučių TB forma. Negydomas TB sergantis žmogus gali mirti.

*1882 m. kovo 24-ąją Robertas Kochas atrado tuberkuliozės sukėlėją – tuberkuliozės mikobakteriją.

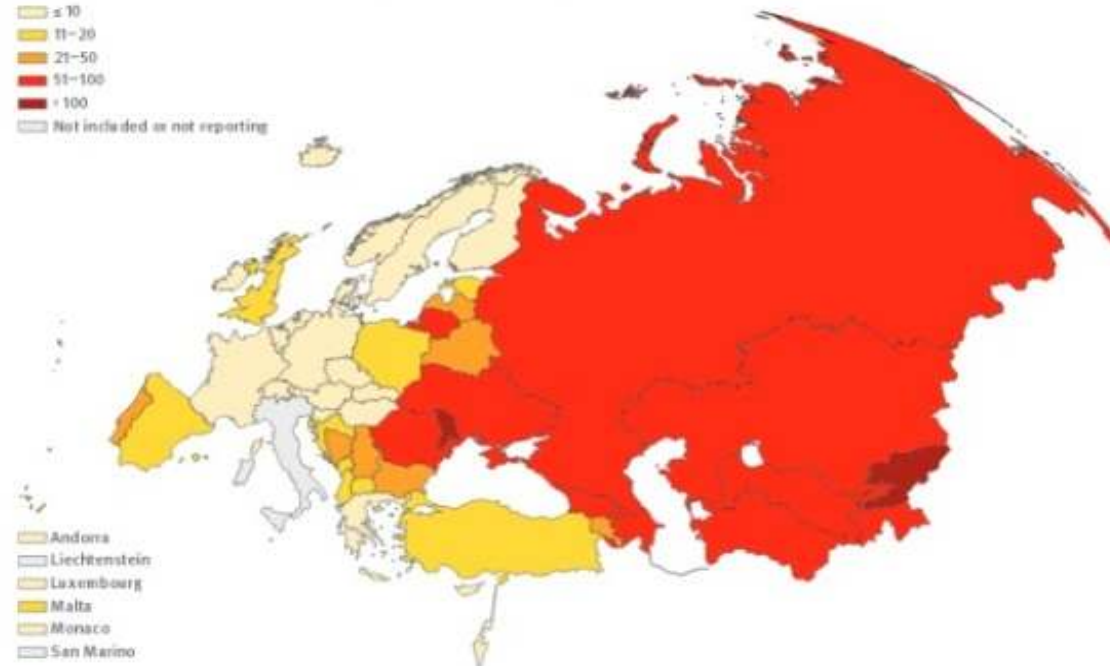
TB paplitimas Europoje

Šaltinis: ECDC

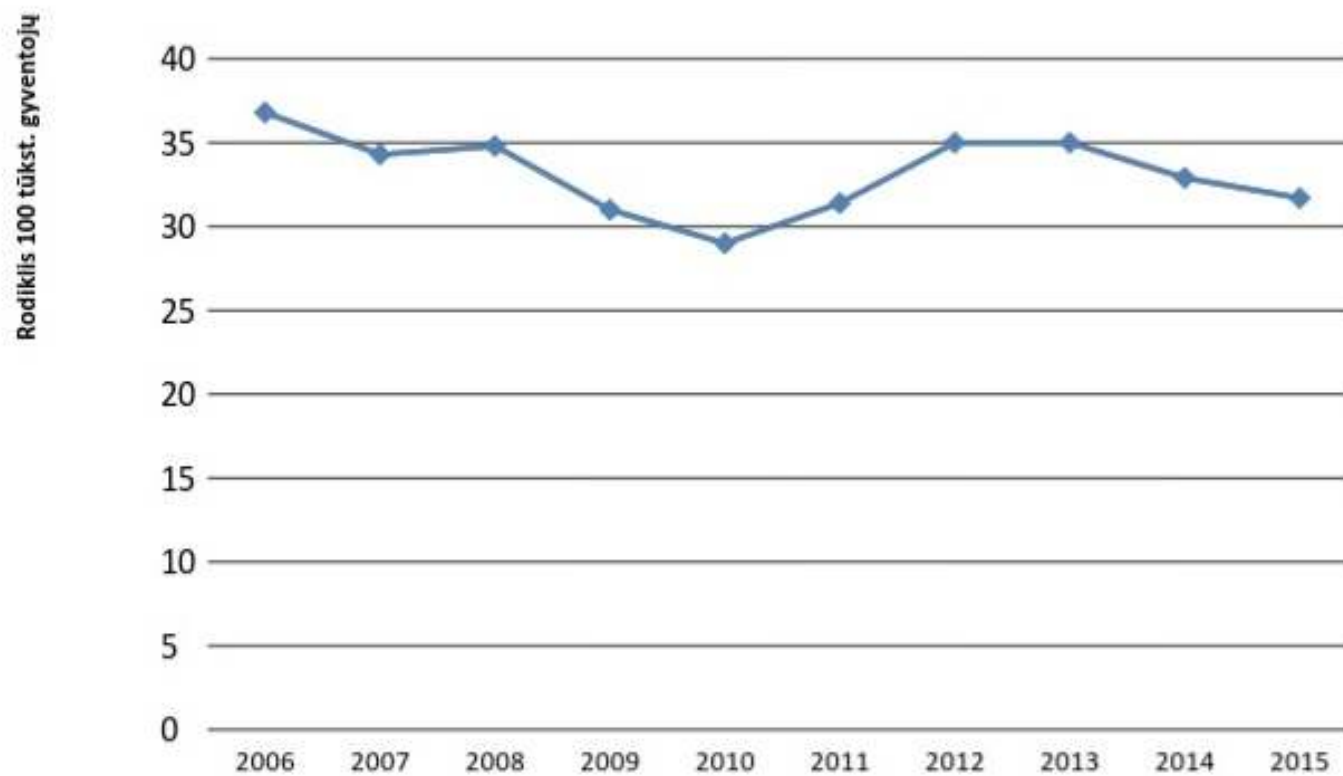
Tuberculosis surveillance and monitoring in Europe 2016

SURVEILLANCE REPORT

Map 3: TB notification rates per 100 000 population, European Region, 2014

Sergamumas kvėpavimo organų tuberkulioze, patvirtinta bakteriologiškai ir histologiškai Lietuvoje 2006-2015 m.*

Šaltinis: ULAC Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinė sistema

Kokie yra TB požymiai?

Tuberkuliozės požymiai priklauso nuo to, kurioje kūno vietoje dauginasi ligos sukėlėjas. TM dažniausiai pažeidžia plaučius (plaučių tuberkuliozė). Plaučių TB pasireiškia šiais požymiais:

PAGRINDINIAI:

- Sunkus kosulys, trunkantis 3 ar daugiau savaičių;
- Skausmas krūtinėje;
- Skreplių ar kraujo atkosėjimas.

KITI:

- Silpnumas ar nuovargis;
- Svorio kritimas;
- Apetito stoka;
- Drebulys;
- Karščiavimas;
- Naktinis prakaitavimas.

Kaip plinta TB?

Tuberkuliozės mikobakterijos (TM) patenka į orą, kai plaučių TB sergantis žmogus **kalba, kosėja ar čiaudi**. TM ore gali išlikti kelias valandas priklausomai nuo aplinkos sąlygų. Žmogus, įkvėpęs TM užteršto oro, gali tapti infekuotu.

KOKS SKIRTUMAS TARP ŽMOGAUS UŽSIKRĖTUSIO TM IR ŽMOGAUS SERGANČIO TB?

Užsikrėtę asmenys savo organizme turi TM, bet jos nėra aktyvios ir nesukelia ligos, nepasireiškia TB būdingi požymiai ir žmogus neplatina ligos sukėlėjo. Nustatyta, kad tik dalis užsikrėtusių asmenų (5-10 proc.) gali susirgti arba suserga TB.

Sergančių TB žmonių organizme bakterijos aktyviai dauginasi, jiems pasireiškia TB būdingi simptomai, kosėdami jie platina užkratą. TB dažniausiai užsikrečiama, jei yra kasdienis artimas sąlytis su sergančiais asmenimis gyvenamoje aplinkoje, darbe, kitose įstaigose.

Skirtumai tarp užsikrėtusio tuberkulioze ir sergančiojo atvira tuberkuliozės forma

UŽSIKRĖTĘS, BET NESERGANTIS TUBERKULIOZE ASMUO

- Nėra jokių požymių
- Normaliai jaučiasi
- Neužkrečia TM kitų žmonių
- Dažniausiai būna teigiamas odos testas
- Normali krūtinės rentgeno nuotrauka ir skreplių tyrimas

ASMUO SERGANTIS ATVIRA PLAUČIŲ TUBERKULIOZĖS FORMA

- Sunkus kosulys, kuris trunka 3 ir daugiau savaičių
- Skausmas krūtinėje
- Kraujo ar skreplių atkosėjimas
- Silpnumas ar nuovargis
- Svorio kritimas
- Apetito stoka
- Drebulys
- Karščiavimas
- Naktinis prakaitavimas
- Gali užkrėsti TM kitus žmones
- Dažniausiai būna teigiamas tuberkulino (Mantu) testas
- Gali būti pakitimai krūtinės rentgeno nuotraukoje, ar teigiamas skreplių tepinėlis ar pasėlis

Prevencijos ir saugumo priemonės sąlytį su ligoniu turėjusiems asmenims

- Ilgalaikį sąlytį turėjusiems asmenims (šeimos, kolektyvo nariams) rekomenduojama profilaktiškai pasitikrinti sveikatą pagal gydytojo nurodymus;
- Naudoti kvėpavimo takus apsaugančias medicinines kaukes;
- Reguliariai ir kuo dažniau vėdinti visas patalpas užtikrinant veiksmingą oro ventiliaciją, naudoti ventiliatorius, kruopščiai valyti aplinkos paviršius, **KRUOPŠČIAI PLAUTI RANKAS**;
- Nesinaudoti ligonio daiktais;
- Stiprinti imunitetą, valgyti pilnavertį maistą, nebadauti, dažniau ir ilgiau būti gryname ore;
- Reguliariai profilaktiškai tikrintis sveikatą, tikrinti kūdikių ir vaikų sveikatą gydymo įstaigoje pagal gydytojo rekomendacijas.

Vaikų sveikatos patikrinimai dėl TB ir profilaktika

Siekiant užtikrinti efektyvią tuberkuliozės profilaktiką ir kontrolę, mažinti tuberkuliozės plitimą, bei kuo anksčiau išaiškinti užsikrėtusių vaikų skaičių ir pradėti gydymą, vadovaujantis 2013 m. gruodžio 27 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V – 1249, kasmet Lietuvoje valstybės lėšomis **turi būti atliekamas tuberkulino mėginys 7 metų amžiaus vaikams ir vaikams, priklausantiems rizikos grupėms.**

DIAGNOSTIKOS METODAI

Įtarus tuberkuliozę, atliekama keletas tyrimų
diagnozei patvirtinti:

Tuberkulino testas

Po oda įšvirkščiamas tuberkulino ir po 2-3 dienų stebimas susidaręs

Krūtinės ląstos rentgenograma

Joje matant aiškius plaučių audinio pažeidimus.

Kraujo tyrimas

pagal gautus rodiklius nustatant:

- [anemija](#);
- padidėjusį [leukocitų](#) kiekį;
- sumažėjusį [limfocitų](#) kiekį;
- padidėjusį [eritrocitų](#) nusėdimo greitį;
- padidėjusį [monocitų](#), [eozinofilų](#) kiekį.

Diagnozei patvirtinti yra atliekamas **skreplių ištyrimas** dėl tuberkuliozės mikobakterijų.

Labai svarbu ligonį, išskiriantį tuberkuliozės mikobakterijas greitai izoliuoti ir skirti reikiamą gydymą, kontroliuojamą medicinos personalo.

AČIŪ UŽ DĖMESĮ

BŪKITE SVEIKI!